

# بورس فردا نفتی می‌شود

پایگاه خبری فکر اقتصادی- ششم آبان‌ماه، همان تاریخی که از سوی مسئولان برای عرضه نفت خام در بورس وعده داده شده بود، فرآیندی که با هدف دور زدن تحریم‌ها ایجاد شد تا شاید این بار برخلاف گذشته که با شکست مواجه شده بود، دریچه‌های جدیدی را به روی صنعت نفت ایران باز کند.

به گزارش ایسنا، چندی پیش اسحاق جهانگیری - معاون اول رئیس‌جمهوری - از عرضه نفت خام ایران در بورس خبر داد و گفت: با کشورهای دوست خود گفت‌وگو و راه‌های فروش نفت خود را باز کرده‌ایم. نفت خام ایران در بورس داخلی عرضه خواهد شد تا بخش خصوصی، به طور شفاف نفت را خریداری و صادر کند؛ در نتیجه به مقدار مورد نیاز، بخش خصوصی در تناژهای مختلف وارد عرصه شده است.

چندی بعد از این اظهارات شورای عالی هماهنگی اقتصادی که به ریاست حسن روحانی رئیس‌جمهوری برگزار شد تصویب کرد که با هدف متنوع‌سازی روش‌های فروش نفت، طرح عرضه نفت خام در رینگ صادراتی بورس انرژی در داخل کشور به صورت ارزی انجام شود. بر اساس این طرح، وزارت نفت می‌تواند با استفاده از ظرفیت بخش خصوصی برای صادرات، نفت خام و فراورده‌های نفتی را به قیمت رقابتی، در بورس داخل کشور به فروش برساند.

به نظر می‌رسد عرضه نفت در بورس یکی از راهکارهای مورد اشاره اسحاق جهانگیری برای دور زدن تحریم‌هاست. معاون اول رئیس‌جمهوری گفته که نخستین هدف آمریکا، ممانعت از فروش نفت ایران است که با عرضه نفت خام در بورس، بخش خصوصی می‌تواند نفت را از بورس به‌طور شفاف خریداری و صادر کند.

## جزئیات عرضه نفت خام در بورس

بر این اساس، فروش به صورت ۲۰ درصد ریالی و ۸۰ درصد ارزی خواهد بود که تسویه بخش ریالی (بر اساس نرخ تسعیر سنا) به صورت نقدی قبل از تحویل محموله و تسویه بخش ارزی به صورت اعتباری، با ارائه ضمانت‌نامه بانکی تعهد پرداخت ریالی معتبر از بانک‌های مورد قبول شرکت ملی نفت ایران، پس از تحویل محموله صورت می‌گیرد. خریدار باید بخش ارزی را ظرف مدت زمان مشخص شده بعد از بارگیری، به

ترتیب مورد تأیید شرکت ملی نفت که در اطلاعیه عرضه اعلام خواهد شد،  
**واریز و تسویه کند.**

متقاضیان خرید جهت شرکت در معامله، بایستی ۱۰ درصد ارزش سفارش را به صورت ریالی به میزان پیش پرداخت قبل از عرضه به حساب اعلامی شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه واریز کنند که در صورت انجام معامله، بخشی از ۲۰ درصد ریالی محسوب خواهد شد. خریداران بر اساس قیمت پایه اعلامی شرکت ملی نفت ایران که بر اساس قیمت‌های معاملاتی امور بین‌الملل این شرکت خواهد بود، بر روی قیمت نفت خام رقابت کرده که انتظار می‌رود ایجاد چنین فضای رقابتی منجر به کشف قیمت مناسب و شفاف شود.

تحویل نفت خام به خریداران در محموله‌های حداقل ۵ هزار تنی (معادل حدود ۳۵ هزار بشکه استاندارد) قابل انجام بوده و البته، خریداران می‌توانند با تجمیع قراردادهای خرید، نسبت به برداشت محموله‌های بزرگتر اقدام کنند. فروش محموله‌ها به صورت مقصد آزاد (به جز سرزمین اشغالی فلسطین) خواهد بود.

ساز و کار اجرایی و سایر شرایط عرضه شامل قیمت پایه، نحوه تحویل محموله، تسویه حساب موقت و نهایی، شرایط ضمانت‌نامه تعهد پرداخت و غیره متعاقباً در اطلاعیه عرضه شرکت ملی نفت اعلام می‌شود.

### **نظر وزارت نفت در مورد عرضه نفت خام در بورس**

در ابتدا شایعه‌هایی مبنی بر اینکه وزارت نفت با این فرآیند مخالف است به گوش رسید و گفته شد دلیل تاخیر عرضه نفت خام در بورس عدم همکاری وزارت نفت است. البته بیژن زنگنه، وزیر نفت کشورمان به این شایعه پاسخ داد و گفت: عرضه نفت خام در بورس پیچیدگی‌ها و ریزه‌کاری‌های زیادی دارد که بدون تعیین تکلیف این ریزه‌کاری‌ها و پاسخگویی به سوالاتی که فعالان این بخش دارند نمی‌توان آنرا اجرا کرد. در حال حاضر به همه این ریزه‌کاری‌ها پاسخ داده شده است.

### **نحوه بازاریابی چگونه و بازارهای صادراتی کجاست؟**

یکی از سوالاتی که در مورد عرضه نفت خام در بورس مطرح می‌شود این است که اگر قرار باشد نفت ایران تحریم شود، بخش خصوصی چگونه می‌تواند دست به صادرات بزند؟ پاسخ بخش خصوصی این است که آمریکا معاملاتی که توسط دولت ایران انجام می‌شود را منع کرده و اعلام نکرده است که مردم عادی خرید و فروش نکنند. قرار است عاملان بخش

خصوصی در قالب تشکلهای، اتحادیه‌ها و شرکتهای فعال در حوزه انرژی وارد عمل شوند و برای فروش نفت می‌توانند از نفتکشهای شرکت ملی نفتکش و یا نفتکشهای آزاد که تحریم مانع فعالیت آنها نمی‌شود استفاده کنند. از سوی دیگر بخش خصوصی می‌تواند سازوکاری را فراهم کند که خارج از مقررات سخت دنیا نفت را صادر کند. همچنین گفته می‌شود بازار کشورهای آسیایی همچون چین و هند و کشورهای است که امکان انتقال ارزی را دارند.

### قیمت و نحوه دریافت پول به چه صورت است؟

شنیده‌ها حاکی از آن است که قیمت بخش خصوصی با قیمت بین‌المللی یکسان است. زیرا نمی‌توان نفت را با دو نرخ در کشور به فروش رساند. بخش خصوصی همچنین نحوه دریافت پول را تعریف و از طریق بانکهای عاملی که تعریف شده است اقدام می‌کند.

### کارشناسان چه می‌گویند؟

با اینکه طرح عرضه نفت خام در بورس در یک قدمی اجرا است، همچنان مخالفانی دارد. موافقان این طرح بر این باورند که اگر عرضه نفت خام در بورس در سالهای قبل شکست خورد به این دلیل بوده که عرضه نفت خام در بورس در سالهای قبل یک مرحله بود و در آن زمان در اختیار بخش خصوصی نبود. دولت تصمیم گرفت ۵۰۰ هزار بشکه نفت سنگین را با یک قیمت مشخص به فروش برساند. متقاضیان خواهان قیمت کمتری بودند اما نماینده امور بین‌الملل اعلام کرد با قیمت کمتر حاضر به فروش نفت خام نیست در حالی که بورس بر اساس عرضه و تقاضاست، آنها می‌گویند سبد بخش خصوصی کوچکتر است و این بخش محموله‌های ۵۰ تا ۱۰۰ هزار بشکه‌ای را به بخش خصوصی به فروش خواهد رساند و به همین دلیل امکان دور زدن تحریمها وجود دارد.

در حالی که مخالفان این طرح بر این باورند که وقتی هنوز نتوانسته‌ایم مشکلات و ضعفهای هسته معاملاتی بورس را برطرف کنیم چطور می‌خواهیم یک سیستم نرم‌افزاری جدید برای بورس نفت ایجاد کنیم؟ به عقیده آنها با عرضه نفت خام در بورس نمی‌توان اثرات تحریمها را کاهش داد زیرا ساز و کار بورس نفت بر اساس بازار آزاد است و بازار آزاد مبتنی بر عرضه و تقاضاست. طبیعتا ما در سمت عرضه مشکلی نداریم، ولی در سمت تقاضا قطعا با مشکلات زیادی مواجه خواهیم بود چرا که بازار مناسبی برای تقاضای نفت ما وجود نخواهد داشت. از سوی دیگر نحوه تسویه نقدی نفت در بورس، بر اساس دلار

انجام می‌پذیرد، ولی با توجه به تحریم‌های ارزی، در تسویه نقدی معاملات دچار مشکل خواهیم شد.

با این حال عرضه نفت خام در بورس قرار است فردا، ششم آبان‌ماه، آغاز شود و شنیده‌ها حاکی از آن است که اگر این تصمیم نتیجه‌بخش بود باز هم حتی در اندازه‌های کوچک‌تر ادامه می‌یابد.